

Борисенко К.І., студентка гр. 185м-24-1 ФПНТ

Науковий керівник: Хоменко В. Л., к.т.н., доц. кафедри НГІБ

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ГІДРАВЛІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ НА МЕЖАХ СИСТЕМИ ЗБОРУ ГАЗУ, СВЕРДЛОВИН ТА ПРИВИБІЙНИХ ЗОН

Забезпечення енергетичної безпеки держави вимагає не лише фізичного захисту інфраструктури, але й надійної правової охорони інноваційних розробок та програмних продуктів. Розробка новітніх технологічних рішень для підземних сховищ газу неминуче веде до створення об'єктів права інтелектуальної власності. [1].

Акціонерне товариство «Укртрансгаз» є оператором українських підземних газосховищ, що входить до Групи Нафтогаз України. До складу компанії входять дванадцять підземних сховищ газу, які зображено на рис. 1.

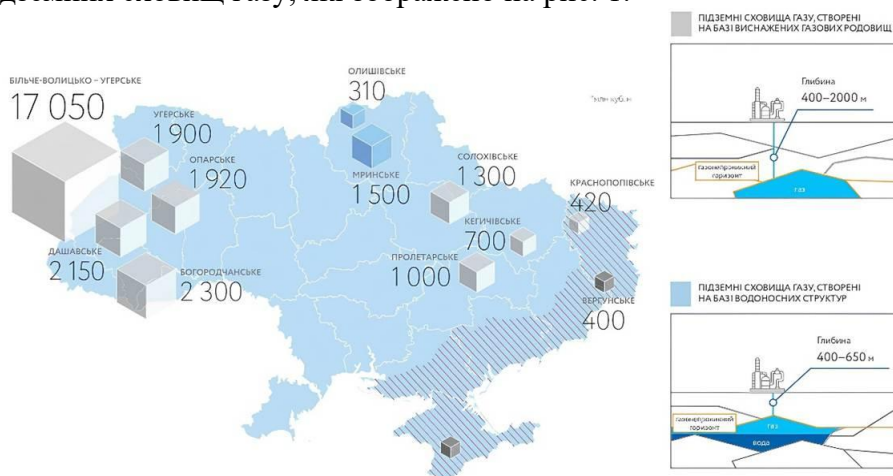

Рисунок 1 – Українські газосховища на мапі України

Аналіз законодавства України засвідчив, що питання захисту та охорони комп'ютерних програм в енергетичній галузі наразі не повністю врегульоване. Зіставлення чинних механізмів охорони, наведене в таблиці 1, демонструє, що жоден із чинних способів не забезпечує охорону комп'ютерної програми в цілому [2].

Таблиця 1

Аналіз ефективності механізмів охорони комп'ютерних програм в енергетичній галузі

Механізм охорони	Основна перевага	Основний недолік
Авторське право	Автоматичне виникнення, тривалий термін дії, відносно проста і недорога реєстрація.	Не охороняє ідеї, принципи, алгоритми, функціональність.
Патент на винахід	Охороняє функціональну суть.	Неможливість запатентувати програму як таку; складний, тривалий і дорогий процес експертизи.
Комерційна таємниця	Охороняє широкий спектр інформації, не вимагає державної реєстрації.	Охорона втрачається при розкритті інформації; не охороняє від незалежної розробки; вимагає постійних заходів для підтримки режиму.
Промисловий зразок	Охороняє унікальний дизайн та візуальне представлення продукту від копіювання.	Не охороняє функціональність чи технічні аспекти програми.
Торгівельна марка (назва, лого)	Охороняє репутацію та впізнаваність продукту.	Не охороняє сам програмний продукт (код, функціонал, дизайн).

Право sui generis на бази даних	Охороняє від вилучення та повторного використання значної частини вмісту бази.	Застосовується лише до баз даних, створення яких вимагало значного внеску; не охороняє структуру чи окремі елементи.
---------------------------------	--	--

Розглянуто нову унікальну програму для визначення гідравлічних параметрів на межах системи збору газу, свердловин та привибійних зон. Оскільки цей об'єкт є комплексним (поєднує математичні рівняння, код, бази даних та інтерфейс), застосування одного виду охорони є неефективним. Саме тому було розроблено комплексну стратегію. Тільки поєднання авторського права, патентної охорони технічних рішень, режиму комерційної таємниці дозволяє трансформувати програмне забезпечення з простого інструменту в капіталізований нематеріальний актив АТ «Укртрансгаз» [3].

Список використаних джерел:

1. Доценко Г. Є., Петренко В. О. Інтелектуальна власність – один з найважливіших факторів формування конкурентоспроможності підприємств. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри. збірник наук. практик. IV всеукр. наук.-практик. конф. (м. Київ, 23 вересня 2016 р.). К., 2016. С. 69–72., с. 70
2. Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Пашенко О.А. Протидія недобросовісній конкуренції в контексті забезпечення резильєнтності міст: національні та європейські механізми. Наукові інновації та передові технології. Серія «Право». 2025, № 6(46). С. 1565-1581. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6\(46\)-1565-1581](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6(46)-1565-1581)
3. Кірін, Р., Пашенко, О., & Хоменко, В. (2025). Виклики та перспективи захисту прав інтелектуальної власності в епоху цифрових технологій. *Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності*. (м. Київ, КПІ ім. Ігоря Сікорського, 26 квітня 2025 р.). <http://cpdcipr.kpi.ua/article/view/327167>